

GRĀMATVEDĪBAS POLITIKA

I. Vispārīgie noteikumi

1. Grāmatvedības politikas (turpmāk - Politika) mērķis ir noteikt akciju sabiedrības "Pasažieru vilciens" (turpmāk – Sabiedrība) grāmatvedības kārtēšanas pamatprincipus, kas balstīti uz Latvijas Republikā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem noteikto.

II. Grāmatvedības uzskaites un novērtēšanas principi

2. Grāmatvedības uzskaites un novērtēšanas vispārīgie principi

- 2.1. Sabiedrības grāmatvedības uzskaites un finanšu pārskatu sagatavošana tiek veikta saskaņā ar Eiropas Savienībā apstiprinātajiem Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem (turpmāk – SFPS).
- 2.2. Sabiedrības grāmatvedības uzskaites un finanšu pārskatu sagatavošana tiek veikta, balstoties uz sākotnējo izmaksu uzskaites metodi un uzņēmējdarbības turpināšanas principu.
- 2.3. Naudas plūsmu pārskats tiek sastādīts pēc netiešās metodes, jo netiešā metode naudas plūsmas pārskata sagatavošanā tiek plašāk pielietota uzņēmumu finanšu pārskatos un izmantota uzņēmumu naudas plūsmas analīzē. Peļņas vai zaudējumu pārskats tiek sastādīts pēc izmaksu funkcijas.
- 2.4. Lai sagatavotu finanšu pārskatus saskaņā ar SFPS, Sabiedrības valde pamatojas uz zināmām aplēsēm un pieņēmumiem, kas ietekmē atsevišķos pārskatos atspoguļotos posteņu atlikumus, kā arī iespējamo saistību apmēru. Nākotnes notikumi var ietekmēt pieņēmumus, pamatojoties uz kuriem veiktas attiecīgās aplēses. Jebkāda aplēšu izmaiņu ietekme tiek atspoguļota finanšu pārskatos to noteikšanas brīdī. Lai gan šīs aplēses ir sagatavotas, balstoties uz visaptverošu Sabiedrības valdes rīcībā esošo informāciju par pašreizējiem notikumiem un darbībām, faktiskie rezultāti var atšķirties no tām.
- 2.5. SFPS un Starptautisko finanšu pārskatu interpretācijas komitejas (turpmāk – SFPIK) interpretāciju piemērošana:
 - 2.5.1. Sabiedrības grāmatvedības uzskaites un finanšu pārskatu sagatavošana tiek veikta saskaņā ar Starptautisko grāmatvedības standartu padomes (turpmāk – IASB) izdotiem un Eiropas Savienībā pieņemtiem standartiem, grozījumiem spēkā esošajos standartos un jaunām norādēm par interpretāciju.
 - 2.5.2. Pie katra pārskata gada finanšu pārskata sagatavošanas tiek sagatavots detalizēts saraksts ar piemērotajiem grozījumiem un interpretācijām.

3. Ārvalstu valūtas pārvērtēšana

- 3.1. Sabiedrības finanšu pārskatu posteņi tiek uzskaitīti tās ekonomiskās vides valūtā, kurā Sabiedrība darbojas (uzskaites valūta). Finanšu pārskatu posteņi ir uzrādīti Latvijas Republikas oficiālajā valūtā *euro* (EUR), kas ir Sabiedrības pārskatu valūta.
- 3.2. Darījumi un atlikumi ārvalstu valūtās:
 - 3.2.1. Visi darījumi ārvalstu valūtā tiek pārrēķināti *euro* pēc darījuma dienas sākumā spēkā esošā Eiropas Centrālās bankas publicētā *euro* atsaucē kursa. Ja Eiropas Centrālā banka nav publicējusi konkrētas ārvalstu valūtas *euro* atsaucē kursu, tad šīs valūtas pārrēķināšanai *euro* tiek izmantots pasaules finanšu tirgus atzīta finanšu informācijas sniedzēja Financial Times interneta resursā publicētais valūtas kurss attiecībā pret *euro*. Monetārie aktīvi un saistības ārvalstu valūtā pārskata gada pēdējā dienā gada pārskatā tiek norādīti, tos pārrēķinot *euro* saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu pēc Eiropas Centrālās bankas vai Financial Times publicētā valūtas kursa, kas ir spēkā pārskata gada pēdējās dienas beigās.
 - 3.2.2. Valūtu kursa starpības, kas rodas no norēķiniem valūtās, tiek atzītas peļņas vai zaudējumu pārskatā.

4. Nemateriālie ieguldījumi

- 4.1. Nemateriālie ieguldījumi galvenokārt sastāv no programmatūras licencēm. Sākotnēji tos atzīst iegādes izmaksās. Nemateriālajiem ieguldījumiem ir noteikts un ierobežots lietošanas laiks. Turpmāk nemateriālie ieguldījumi tiek uzrādīti iegādes vērtībā, atskaitot uzkrāto amortizāciju un zaudējumus no vērtības samazināšanās.
- 4.2. Turpmākie izdevumi tiek kapitalizēti, palielinot esošā nemateriālā ieguldījuma vērtību, vai atzīti kā atsevišķs nemateriāls ieguldījums tikai tad, ja no tiem Sabiedrībai ir sagaidāmi nākotnes ekonomiskie labumi un šos izdevumus ir iespējams ticami noteikt. Pārējie izdevumi tiek norakstīti peļņas vai zaudējumu pārskatā to rašanās brīdī.
- 4.3. Nemateriālajiem ieguldījumiem nolietojumu aprēķina pēc lineārās metodes, lai norakstītu to iegādes vērtību lietderīgās izmantošanas perioda laikā un to iekļauj attiecīgā perioda peļņas vai zaudējumu pārskatā.
- 4.4. Nemateriālo ieguldījumu klasifikācijas kritērijus un uzskaites noteikumus, nolietojuma aprēķināšanas metodes, normas un to pielietošanas noteikumus apstiprina Sabiedrības valde.

5. Pamatlīdzekļi

- 5.1. Pamatlīdzekļi tiek atzīti saskaņā ar iegādes izmaksu metodi, atskaitot uzkrāto nolietojumu un jebkuru uzkrāto vērtību samazinājumu, ja tāds ir nepieciešams
- 5.2. Pamatlīdzekļu klasifikācijas kritērijus un uzskaites noteikumus, nolietojuma aprēķināšanas metodes, normas un to pielietošanas noteikumus, kā arī remontu izdevumu uzskaites noteikumus apstiprina Sabiedrības valde.
- 5.3. Aktīvi, kuri iegādes brīdī nav gatavi paredzētajam pielietojumam vai ir uzstādīšanas procesā, ir klasificēti kā "Nepabeigto objektu izveidošanas izmaksas". Nepabeigto objektu sākotnējā vērtība tiek palielināta perioda laikā par aizņēmumu izmaksām un citām tiešajām izmaksām, kas saistītas ar attiecīgo objektu līdz tā nodošanai ekspluatācijā. Attiecīgā pamatlīdzekļa sākotnējā vērtība netiek palielināta par aizņēmumu izmaksām periodos, kad netiek veikti aktīvi nepabeigto objektu attīstības darbi.
- 5.4. Brīdī, kad nepabeigtie objekti ir gatavi savam paredzētajam pielietojumam, tie tiek pārklasificēti atbilstošā pamatlīdzekļu kategorijā un tiek uzsākta nolietojuma aprēķināšana.

6. Mantisko un nemateriālo aktīvu vērtības samazinājums

- 6.1. Visiem Sabiedrības mantiskajiem un nemateriālajiem aktīviem ir noteikts lietderīgās izmantošanas periods (izņemot zemi). Aktīvu, kas tiek pakļauti amortizācijai vai nolietojumam, vērtība tiek pārskatīta ikreiz, kad notikumi un apstākļi liecina par iespējamu to bilances vērtības neatgūstamību.
- 6.2. Zaudējumi no vērtības samazināšanās tiek atzīti vērtībā, kas ir starpība starp aktīva bilances vērtību un tā atgūstamo vērtību. Atgūstamā vērtība ir augstākā no attiecīgā aktīva patiesās vērtības, atskaitot pārdošanas izmaksas, un tā lietošanas vērtības. Lai noteiktu vērtības samazinājumu, aktīvi tiek sagrupēti, balstoties uz zemāko līmeni, kuram var identificēt naudas plūsmu (naudu ienesošās vienības). Zaudējumi no vērtības samazināšanās tiek atzīti peļņas vai zaudējumu pārskatā.
- 6.3. Zaudējumi no aktīvu vērtības samazināšanās, kas atzīti iepriekšējos periodos, tiek pārskatīti katrā bilances datumā, lai noteiktu, vai nepastāv pierādījumi tam, ka zaudējumi ir samazinājušies vai vairs nepastāv. Zaudējumus no vērtības samazināšanās atceļ, ja ir veiktas izmaiņas aplēsēs, kas izmantotas atgūstamās summas noteikšanai. Zaudējumus no vērtības samazināšanās atceļ vienīgi tādā apmērā, par cik attiecīgā aktīva bilances vērtība nepārsniedz to bilances vērtību, atskaitot nolietojumu, kura tiktu noteikta, ja zaudējumi no vērtības samazināšanās netiktu atzīti.

7. Finanšu instrumenti

- 7.1. Sabiedrības finanšu instrumenti sastāv no finanšu aktīviem (finanšu aktīviem amortizētajā iegādes vērtībā) un finanšu saistībām (finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā).

- 7.2. Parāda instrumentu klasifikācija ir atkarīga no Sabiedrības finanšu aktīvu vadības ieviestā biznesa modeļa, kā arī no tā, vai līgumiskās naudas plūsmas sastāv tikai no pamatsummas un procentu maksājumiem (turpmāk - TPPM). Ja parāda instrumentu tur, lai iekasētu naudas plūsmas, to var uzskaitīt amortizētajā iegādes vērtībā, ja tas atbilst TPPM prasībām. Tādi parāda instrumenti, kas izpilda TPPM prasības un kurus tomēr tur portfelī ar mērķi gan iekasēt aktīvu naudas plūsmas, gan pārdot, var tikt klasificēti kā patiesajā vērtībā ar pārvērtēšanu pārējos ienākumos Finanšu aktīvi, kuru naudas plūsmas neatbilst TPPM prasībām, jāvērtē Peļņas/zaudējumu aprēķinā (piemēram, atvasinātie finanšu instrumenti). Iegultie atvasinātie instrumenti netiek atdalīti no finanšu aktīviem, bet tos iekļaujot finanšu aktīvu sastāvā, tiek izvērtētas TPPM prasības.
- 7.3. Pašu kapitāla instrumentus vienmēr vērtē patiesajā vērtībā. Tomēr Sabiedrības valdei ir iespēja izdarīt neatsaucamu izvēli uzrādīt patiesās vērtības izmaiņu pārējos ienākumos, ja instrumentu netur tirdzniecības nolūkā. Ja pašu kapitāla instrumentu tur tirdzniecībai, izmaiņas patiesajā vērtībā jāuzrāda peļņas vai zaudējumu pārskatā.
- 7.4. Finanšu aktīvus atzīst brīdī, kad Sabiedrība ir kļuvusi par līgumslēdzēju pusi un izpildījusi darījuma nosacījumus, t.i., darījuma datumā.
- 7.5. Finanšu aktīvu atzīšana tiek pārtraukta, kad Sabiedrības līgumsaistības uz finanšu aktīvu radīto naudas plūsmu izbeidzas vai, ja Sabiedrība nodod finanšu aktīvu citai pusei, vai arī nododot būtiskākos aktīva riskus un no aktīva saņemamo atlīdzību. Finanšu aktīvu iegādi un pārdošanu pamatdarbības ietvaros uzskaita tirdzniecības dienā, t.i., datumā, kad Sabiedrība nolēmj aktīvu nopirkt vai pārdot.
- 7.6. Finanšu saistību atzīšana tiek pārtraukta, kad saistības pamatā esošs pienākums tiek atsaukts, atcelts vai arī tam beidzas termiņš.
- 7.7. Sākotnējā atzīšanas brīdī finanšu instrumentus vērtē to patiesajā vērtībā. Finanšu aktīviem un finanšu saistībām amortizētajā iegādes vērtībā, sākotnējās atzīšanas brīdī patieso vērtību koriģē par darījuma izmaksām, kas ir tieši attiecināmas uz šo finanšu instrumentu.
- 7.8. Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā ir parāda instrumenti ar fiksētu vai nosakāmu maksājumu grafiku, kuri netiek turēti tirdzniecībai un kuru nākotnes naudas plūsmas sastāv lielākoties no pamatsummas un procentu maksājumiem. Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā ietver pircēju un pasūtītāju parādus, citus debitorus, kā arī naudu un naudas ekvivalentus. Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā tiek klasificēti kā īstermiņa aktīvi, ja maksājums termiņš ir viens gads vai mazāk. Ja maksājuma termiņš ir garāks par vienu gadu, tad tie tiek uzrādīti kā ilgtermiņa aktīvi. Īstermiņa debitoru parādi netiek diskontēti.
- 7.9. Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā sākotnēji tiek atzīti patiesajā vērtībā un turpmāk uzrādīti amortizētajā iegādes vērtībā, izmantojot efektīvo procentu likmju metodi, atskaitot uzkrājumus vērtības samazinājumam.
- 7.10. Nauda un naudas ekvivalenti sastāv no naudas kasē, norēķinu kontu atlikumiem un īstermiņa depozītiem ar sākotnējo termiņu, kas mazāks par 90 dienām, un īstermiņa augsti likvīdiem ieguldījumiem, kurus nepieciešamības gadījumā var viegli pārvērst naudā un kas nav pakļauti būtiskam vērtību izmaiņu riskam.
- 7.11. Sabiedrība, pamatojoties uz nākotnes perspektīvu, novērtē paredzamos kredīta zaudējumus (turpmāk – PKZ), kas saistīti ar tā parāda instrumentiem, kuri uzskaitīti amortizētajā vērtībā. Piemērotā vērtības samazināšanas metodika ir atkarīga no tā, vai ir ievērojami palielināties kredītrisks. PKZ mērījums atspoguļo:
 - 7.11.1. objektīva un varbūtības svērtā summa, ko nosaka, novērtējot iespējamo rezultātu diapazonu,
 - 7.11.2. naudas vērtību laikā un visu saprātīgo un pamatojošo informāciju, kas ir pieejama bez nesamērīgām izmaksām un pūlēm par pagātnes notikumiem, pašreizējiem apstākļiem un nākotnes apstākļu prognozēm.
- 7.12. Attiecībā uz pircēju un pasūtītāju parādiem un uzkrātajiem ienākumiem bez ievērojamas finansēšanas sastāvdaļas Sabiedrība piemēro vienkāršotu pieeju, kas atļauta saskaņā ar 9. SFPS, un nosaka

uzkrājumu zaudējumiem no vērtības samazināšanās kā paredzamajā mūža kredīta zaudējumos no debitoru parādu sākotnējās atzīšanas.

- 7.13. Sabiedrība nosaka paredzamos kredīta zaudējumus šiem posmiem, izmantojot uzkrājumu matricu, kas noteikta, pamatojoties uz vēsturisko kredītzaudējumu pieredzi, pamatojoties uz debitoru nokavēto statusu, un kas attiecīgi koriģēta, lai atspoguļotu pašreizējos apstākļus un nākotnes ekonomisko apstākļu aplēses. Attiecīgi šo aktīvu kredītriska profils tiek uzraudīts, pamatojoties uz to nokavēto statusu attiecībā uz uzkrājumu matricu.
- 7.14. Finanšu saistību amortizētajā iegādes vērtībā sastāvā tiek uzraudīti aizņēmumi no kredītiestādēm un citi aizņēmumi, aizņēmums no akcionāra, parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem un pārējās saistības, kā arī uzkrātās izmaksas.
- 7.15. Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā sākotnēji atzīst to patiesajā vērtībā. Turpmākajos periodos finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā tiek atspoguļotas amortizētajā iegādes vērtībā, pielietojot efektīvo procentu likmi. Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā tiek klasificētas kā īstermiņa saistības, ja maksājums termiņš ir viens gads vai mazāk. Ja maksājuma termiņš ir garāks par vienu gadu, tad tās tiek uzraudītas kā ilgtermiņa saistības.

8. Aizņēmumi

- 8.1. Sākotnēji aizņēmumi tiek atzīti patiesajā vērtībā, atskaitot ar aizņēmumu saņemšanu saistītās izmaksas. Turpmākajos periodos aizņēmumi tiek uzraudīti amortizētajā iegādes vērtībā, pielietojot efektīvo procentu likmi. Starpība starp saņemto naudas līdzekļu apjomu, atskaitot ar aizņēmumu saņemšanu saistītās izmaksas un aizņēmuma dzēšanas vērtību, tiek pakāpeniski ietverta peļņas vai zaudējumu pārskatā, izmantojot aizņēmuma efektīvo procentu likmi. Šī starpība tiek atzīta finanšu izmaksu sastāvā.
- 8.2. Aizņēmumi tiek klasificēti kā īstermiņa saistības, izņemot gadījumus, kad Sabiedrībai ir neatsaucamas tiesības atlikt saistību nokārtošanu uz vismaz 12 mēnešiem pēc bilances datuma.

9. Finanšu aktīvu un saistību savstarpējais ieskaits

- 9.1. Finanšu aktīvi un saistības tiek savstarpēji ieskaitīti un uzraudīti bilancē neto vērtībās, ja pastāv juridiskas tiesības šādu ieskaitu veikt, kā arī plānots veikt norēķinu pēc neto vērtībām, vai arī nodot aktīvu un norēķināties par saistību vienlaicīgi.

10. Krājumi

- 10.1. Krājumi tiek uzskaitīti zemākajā no pašizmaksas vai neto pārdošanas vērtības. Neto pārdošanas vērtību veido normālas Sabiedrības darbības gaitā noteiktā krājumu pārdošanas cena, atskaitot krājumu pabeigšanas un pārdošanas izmaksas. Iegādes vērtība tiek noteikta, izmantojot vidējo svērto krājumu novērtēšanas metodi kurināmajam un degvielai un FIFO (pirmais iekšā, pirmais ārā) metodi pārējām krājumu sastāvdaļām.
- 10.2. Materiālās vērtības, kuras nav pamatlīdzekļi un netiek tūlīt pēc iegādes izmantotas saimnieciskajā darbībā, tiek uzskaitītas krājumu vērtībā. Tiek veidotas atsevišķas noliktavas darbinieku formas tērpiem, specapgārbiem, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju tehniskajam aprīkojumam, biroja tehnikai u.c.
- 10.3. Mazvērtīgā inventāra klasifikācijas kritērijus, uzskaites un norakstīšanas noteikumus apstiprina Sabiedrības valde.
- 10.4. Nepieciešamības gadījumā novecojušo, lēna apgrozījuma vai bojāto krājumu vērtības samazinājumam tiek izveidoti uzkrājumi vērtības samazinājumam. Krājumiem, kas nav izmantoti ilgāk par gadu, tiek veidoti uzkrājumi 50 % apmērā. Uzkrājumu summa tiek iekļauta peļņas vai zaudējumu pārskatā. Ja krājumos iekļautie objekti saņemti no piegādātāja kopā ar jaunu vai atjaunotu vagonu kā rezerves daļas, kuras tiek glabātas, līdz rodas nepieciešamība tos pielietot, uzkrājumus neveido.

11. Akciju kapitāls un maksājumi par valsts kapitāla daļu izmantošanu (dividendes)

- 11.1. Sabiedrības akciju kapitālu veido parastās vārda akcijas. Visas Sabiedrības akcijas ir dematerializētas akcijas. Katras Sabiedrības akcijas nominālvērtība ir viens *euro*. Sabiedrības akcionāram izmaksājamās dividendes jeb maksājumi par valsts kapitāla daļu izmantošanu tiek atspoguļotas kā saistības Sabiedrības finanšu pārskatos periodā, kurā Sabiedrības akcionārs apstiprina dividenžu apmēru. Dividenžu izmaksas politika ir noteikta vidēja termiņa darbības stratēģijā.

12. Pārējās rezerves

- 12.1. Pēc katra gada pārskata apstiprināšanas akcionāru pilnsapulce lemj par pārskata gada peļņas sadali. Daļu no Sabiedrības peļņas, pamatojoties uz Sabiedrības akcionāru pilnsapulces lēmumu, var ieskaitīt rezerves kapitālā. Šim nolūkam pašu kapitāla sastāvā ir izveidotas „Pārējās rezerves”. Pārējo rezervju izmantošana un sadalīšana ir akcionāru kopsapulces kompetencē.

13. Uzkrātās neizmantoto atvaļinājumu izmaksas

- 13.1. Uzkrātās neizmantoto atvaļinājumu izmaksas tiek aprēķinātas, reizinot neizmantoto atvaļinājuma dienu skaitu uz pārskata gada beigām ar dienas vidējo darba samaksu pārskata gada pēdējos sešos mēnešos. Papildus aprēķina arī paredzamās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Uzkrātās neizmantoto atvaļinājumu izmaksas tiek norādītas bilances postenī “uzkrātās saistības”. Papildatvaļinājumiem, kuri jāizmanto tajā kalendārajā gadā, kad tie piešķirti, uzkrājumus neveido.

14. Uzkrājumi

- 14.1. Uzkrājumi tiek atzīti, kad Sabiedrībai pagātnes notikumu rezultātā ir radušās juridiskas vai prakses radītas saistības, un ir paredzams, ka šo saistību izpildei būs nepieciešama ekonomiskos labumus ietverošu resursu aizplūšana no Sabiedrības un saistību apjomu iespējams pietiekami ticami novērtēt.
- 14.2. Ja Sabiedrība paredz, ka uzkrājumu izveidošanai nepieciešamie izdevumi tiks daļēji vai pilnībā atmaksāti, šo izdevumu atmaksa tiek atzīta kā atsevišķs aktīvs tikai un vienīgi tad, kad ir praktiski skaidrs, ka šie izdevumi patiešām tiks atmaksāti. Ar jebkādu uzkrājumu saistītās izmaksas peļņas vai zaudējumu pārskatā tiek atspoguļotas, atskaitot summas, kas ir atgūtas.

15. Uzņēmumu ienākuma nodoklis

- 15.1. Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu juridiskām personām nav jāmaksā ienākuma nodoklis par gūto peļņu. Uzņēmumu ienākuma nodoklis tiek maksāts par sadalīto peļņu un nosacīti sadalīto peļņu. Tādējādi pašreizējā un atliktā nodokļa aktīvi un saistības tiek novērtētas, izmantojot nodokļu likmi, kas piemērojama nesadalītajai peļņai. Sadalītajai un nosacīti sadalītajai peļņai tiek piemērota 20 procentu nodokļu likme no bruto summas jeb 20/80 no neto izmaksām. Uzņēmumu ienākuma nodoklis par dividenžu izmaksu tiek atzīts peļņas vai zaudējumu aprēķinā kā izmaksas tajā pārskata periodā, kad attiecīgās dividendes pasludinātas, savukārt pārējiem nosacītās peļņas objektiem – brīdī, kad izmaksas radušās pārskata gadā.

16. Ieņēmumi no līgumiem ar klientiem

- 16.1. Ieņēmumi tiek novērtēti saņemtās vai saņemamās atlīdzības patiesajā vērtībā. Sabiedrība atzīst ieņēmumus, kad to apmērs var tikt ticami aplēsts, kad nākotnes ekonomisko labumu ieplūšana Sabiedrībā ir ticama, kā arī, ievērojot specifiskus kritērijus, kas attiecas uz katru no Sabiedrības darbībām, kas minētas Politikas 2.15.punktā.
- 16.2. Sabiedrība neslēdz tādus līgumus ar klientiem, kuru ietvaros būtu paredzēts norēķinu periods vairāk nekā viens gads, līdz ar to Sabiedrība neveic korekcijas, lai atspoguļotu naudas vērtības izmaiņas laika gaitā. Atzīstot ieņēmumus, tiek ņemti vērā arī šādi nosacījumi:

- 16.2.1. Ieņēmumi no pakalpojumiem tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti, atskaitot piešķirtās atlaides.
- 16.2.2. No valsts budžeta saņemto dotāciju pasažieru braukšanas maksas atvieglojumiem ar VSIA "Autotransporta direkcija" noslēgtā valsts pasūtījuma līguma izpildei un samaksai par dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu atzīst ieņēmumos, kad faktiski noticis brauciens, kam paredzēta atlaide, vai radušies izdevumi, kuri nodrošina valsts pasūtījuma līguma izpildi un dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu. Ja dotācijas summa pārsniedz faktiski piešķirto atlaižu summu, to klasificē kā nākamo periodu ieņēmumus.
- 16.3. Procentu ienākumi tiek atzīti pēc uzkrājumu metodes, pielietojot efektīvo procentu likmi. Procentu ieņēmumi no naudas un naudas ekvivalentiem tiek klasificēti kā finanšu ienākumi.
- 16.4. Ievērojot piesardzības principu, līgumsodus, t.sk. nokavējuma naudu par kavētiem norēķiniem, ieņēmumos atzīst tikai pēc to saņemšanas.
- 16.5. Ienākumi no dividendēm tiek atzīti, kad rodas likumīgas tiesības uz tām.

17. Noma

- 17.1. Līguma noslēgšanas brīdī Sabiedrība izvērtē, vai līgums ir noma vai ietver nomu. Līgums ir noma vai ietver nomu, ja līgums piešķir tiesības kontrolēt identificējama aktīva izmantošanu noteiktu laika periodu apmaiņā pret atlīdzību.
- 17.2. Lai izvērtētu, vai līgums ir noma vai ietver nomu, Sabiedrība izvērtē, vai:
 - 17.2.1. līgums paredz identificējamā aktīva izmantošanu;
 - 17.2.2. Sabiedrībai ir tiesības gūt visus saimnieciskos labumus no identificējamā aktīva izmantošanas visā tā lietošanas periodā;
 - 17.2.3. Sabiedrībai ir tiesības noteikt identificējamā aktīva izmantošanas veidu.
- 17.3. Nomas saistības un tiesības lietot aktīvus tiek atzītas visiem ilgtermiņa nomas līgumiem, kas atbilst 16. SFPS kritērijam (standarta ieviešanas brīdī atlikušais nomas periods ir garāks par 12 mēnešiem).
- 17.4. Zemas vērtības nomas tiek uzskaitītas pilnībā, nepiemērojot papildu atbrīvojumu.
- 17.5. Noma tiek atzīta kā tiesības lietot aktīvu un tam atbilstošās nomas saistības datumā, kad nomātais aktīvs ir pieejams Sabiedrībai lietošanā. Tiesību izmantot aktīvu izmaksas veido:
 - 17.5.1. nomas saistību sākotnējā novērtējuma summas;
 - 17.5.2. jebkuri nomas maksājumi, kas izdarīti sākuma datumā vai pirms tā, atskaitot saņemtos nomas veicināšanas maksājumus;
 - 17.5.3. jebkuras sākotnējās tiešās izmaksas.
- 17.6. Tiesības lietot aktīvu atzītas kā atsevišķs postenis ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā un tiek klasificētas atbilstoši pamatlīdzekļu grupām.
- 17.7. Tiesības lietot aktīvu tiek amortizētas pēc lineārās metodes no sākuma datuma līdz pamatā esošā aktīva lietderīgās lietošanas laika beigām. Tiesības lietot aktīvu periodiski tiek samazinātas par zaudējumiem no vērtības samazināšanās, ja tādi ir, un koriģētas, ņemot vērā nomas saistību pārvērtēšanu.
- 17.8. Nomas saistībās iekļauj šādu nomas maksājumu pašreizējo vērtību:
 - 17.8.1. fiksēti nomas maksājumi, atskaitot nomas veicināšanas maksājumus;
 - 17.8.2. mainīgie nomas maksājumi, kas ir atkarīgi no indeksa vai likmes;
 - 17.8.3. maksājumi, kas jāveic nomniekam saskaņā ar atlikušās vērtības garantijām;
 - 17.8.4. pirkšanas iespējas izmantošanas cena, ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka nomnieks izmantos šo iespēju;
 - 17.8.5. soda naudas maksājumi par nomas izbeigšanu, ja nomas termiņš atspoguļo to, ka nomnieks izmanto iespēju izbeigt nomu.
- 17.9. Nomas saistības tiek atkārtoti novērtētas, ja mainās sākotnējie pieņēmumi par nākotnes nomas maksājumiem. Kad nomas saistības tiek atkārtoti novērtētas, attiecīga korekcija tiek veikta lietošanas

tiesību aktīva uzskaites vērtībā vai atzīta peļņas un zaudējumu aprēķinā, ja lietošanas tiesību aktīva uzskaites vērtība samazinās līdz nullei.

- 17.10. Nomas maksājumi, kas saistīti ar īstermiņa nomu, tiek atzīti kā izdevumi pēc lineārās metodes peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Īstermiņa noma ir noma, kuras nomas termiņš sākuma datumā ir 12 mēneši vai mazāk.

18. Valsts līdzfinansējums un Eiropas Savienības (ES) līdzekļi

- 18.1. Valsts līdzfinansējums un ES līdzekļi tiek atzīti to patiesajā vērtībā brīdī, kad ir pietiekama pārlicēba par to saņemšanu un var ticami apgalvot, ka Sabiedrība būs spējīga pildīt visus ar šo līdzekļu saņemšanu saistītos noteikumus.
- 18.2. Uz aktīviem (pamatlīdzekļiem) attiecināmais valsts līdzfinansējums un ES līdzekļi tiek uzrādīti bilances postenī „Nākamo periodu ieņēmumi” un periodiski atzīti peļņas vai zaudējumu pārskatā proporcionāli attiecīgo aktīvu (pamatlīdzekļu) nolietojumam to lietderīgās izmantošanas laikā un citiem izdevumiem, kas ir uzskatāmi par šo finansējumu izlietojumu, atbilstoši pārskatu periodiem, kad šie izdevumi radušies.

19. Saistītās puses.

- 19.1. Par saistītajām pusēm tiek uzskatīti Sabiedrības padomes un valdes locekļi, viņu tuvi ģimenes locekļi un komersanti, kurās minētajām personām ir kontrole vai būtiska ietekme.

20. Notikumi pēc bilances datuma.

- 20.1. Finanšu pārskatā tiek atspoguļoti tādi notikumi pēc pārskata gada beigām, kas sniedz papildu informāciju par Sabiedrības finansiālo stāvokli bilances sagatavošanas datumā (korigējošie notikumi). Ja notikumi pēc pārskata gada beigām nav korigējoši, tie tiek atspoguļoti finanšu pārskata pielikumos tikai tad, ja tie ir būtiski.

21. Darbinieku labumi

- 21.1. Labumi, kurus gūst darbinieki, saskaņā ar Darba koplīgumu, tiek atsevišķi uzskaitīti.

III. Būtiski pieņēmumi

22. Lai sagatavotu finanšu pārskatus saskaņā ar SFPS, nepieciešams izdarīt būtiskus pieņēmumus. Tāpat, sagatavojot pārskatus, Sabiedrības valdei ir nepieciešams izdarīt pieņēmumus, piemērojot Sabiedrības izvēlēto uzskaites politiku. Finanšu pārskatu sagatavošana, izmantojot SFPS, prasa izmantot aplēses un pieņēmumus, kas ietekmē finanšu pārskatos uzrādīto aktīvu un saistību vērtības un pielikumos sniegto informāciju finanšu pārskatu datumā, kā arī pārskata periodā atzītos ieņēmumus un izdevumus. Faktiskie rezultāti var atšķirties no šīm aplēsēm. Jomas, kuras vairāk var ietekmēt pieņēmumi, ir Sabiedrības valdes pieņēmumi un aprēķini, nosakot aktīvu atgūstamo vērtību un uzkrājumu lielumu, kā aprakstīts zemāk.

23. Pamatlīdzekļu atgūstamā vērtība

- 23.1. Sabiedrība veic pamatlīdzekļu vērtības samazināšanās testu, ja tiek novēroti notikumi un apstākļi, kas norāda uz potenciālu vērtības samazināšanos. Nepieciešamības gadījumā, balstoties uz minētajiem testiem, aktīvi tiek norakstīti līdz to atgūstamajai vērtībai. Veicot vērtības samazināšanās testus, Sabiedrības valde ņem vērā dažādus naudas plūsmas aprēķinus, kas rastos no aktīvu izmantošanas, pārdošanas, uzturēšanas un remontēšanas, kā arī inflācijas un attīstības ekonomiskā stāvokļa prognozēm. Gadījumā, ja mainās nākotnes situācija, var tikt atzīta papildus vērtības samazināšanās vai arī iepriekš atzītā vērtības samazināšana var tikt daļēji vai pilnībā atcelta.

24. Pamatlīdzekļu lietderīgās kalpošanas periods

- 24.1. Sabiedrība regulāri izvērtē tās pamatlīdzekļu atlikušo lietderīgās kalpošanas periodu. Balstoties uz pēdējiem Sabiedrības valdes veiktiem novērtējumiem, esošais lietderīgās kalpošanas laiks ir atbilstošs Sabiedrības pamatlīdzekļu faktiskās izmantošanas laikam. Pēc kapitālā remonta pilnīgas pabeigšanas un vagona atgriešanas ekspluatācijā, tam tiek noteikts jauns lietderīgās kalpošanas laiks.

25. Uzkrājumi

- 25.1. Novērtējot uzkrājumu apjomu, Sabiedrības valde balstās uz aplēsēm par iespējamo saistību apjomu, kā arī termiņu, kurā saistības varētu realizēties. Gadījumā, ja šie notikumi nerealizējas vai realizējas citādāk, faktisko izmaksu apjoms var atšķirties no aplēstā.

26. Sabiedrības darbības turpināšana

- 26.1. Sabiedrība ir noslēgusi līgumu ar VSIA "Autotransporta direkcija" par Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālās nozīmes maršrutos pa dzelzceļu. Līguma darbības termiņš 2025. gada 1. janvāra līdz 2032. gada 31. decembrim, paredzot iespēju pakalpojuma pasūtījuma līguma termiņa pagarināšanai ne ilgāk kā līdz 2034. gada 31. decembrim.

IV. Grāmatvedības kontrole

27. Grāmatvedības kontroles mērķis ir sekmēt, ka darbs tiek paveikts racionāli, paveiktais ir pārskatāms un saprotams, kā arī nodrošināt, ka finanšu līdzekļi tiek izlietoti lietderīgi.
28. Grāmatvedības kontroles nodrošināšanai jāveic darbu pārdali tā, lai uzskaites funkcijas būtu nošķirtas no pārējām Sabiedrības saimnieciskās darbības funkcijām, kas izpaužas šādi:
- 28.1. pienākums veikt kādu saimniecisko darbību vai darījumu ir nošķirts no pienākuma uzskaitīt šīs darbības vai darījuma rezultātus;
 - 28.2. līdzekļu glabāšanas un pārzināšanas pienākums ir šķirts no līdzekļu grāmatvedības uzskaites pienākuma;
 - 28.3. pienākums dot atļauju veikt darījumus ar līdzekļiem ir nošķirts no pienākuma glabāt un pārzināt attiecīgos līdzekļus.
30. Grāmatvedības kontroles ietvaros veicamās pārbaudes:
- 30.1. Inventarizācijas, kurās nosaka Sabiedrības īpašuma vai lietojuma objektu apjomu dabā, kā arī atlikumu salīdzināšana ar debitoriem un kreditoriem par prasījumu un saistību summām.
 - 30.2. Lai nodrošinātu grāmatvedības sniegtās informācijas pilnīgumu, pareizību un atbilstību attaisnojuma dokumentos vai to kopsavilkumos sniegtajai informācijai, veic dažādu grāmatvedības reģistru datu savstarpējo salīdzināšanu un saskaņošanu. Datu salīdzināšanas un saskaņošanas mērķis ir atklāt grāmatvedības reģistros ieviesušos kļūdainos vai nepilnīgos ierakstus, vai arī atklāt ierakstus, kam tajos nav jābūt.
 - 30.3. Gada pārskatu pārbauda zvērināts revidents, tādējādi tiek nodrošināta arī ārējā kontrole.

31. Grāmatvedības organizācijas dokumenti

- 31.1. Grāmatvedības organizācijas dokumentus izstrādā, ievērojot Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasības.
- 31.2. Grāmatvedības organizācijas dokumenti ir grāmatvedības kontu plāns, grāmatvedībā izmantoto kodu un simbolu lietojuma apraksts, grāmatvedības politika un citas izstrādātās iekšējās instrukcijas vai procedūras.
- 31.3. Grāmatvedības kontu plāns un uzskaitē lietojamo dimensiju saraksti tiek apstiprināti ar Sabiedrības Valdes rīkojumu ne retāk kā vienu reizi 3 gados. Ja kontu plānā ir ieviestas būtiskas izmaiņas vai

veidotas papildus uzskaites dimensijas, rīkojums par apstiprināšanu var tikt izdots pēc nepieciešamības.

32. Grāmatvedības kontroles principi

- 32.1. Grāmatvedības kontrolē ir jānodrošina tā sauktais četru acu princips, kad vienu darījumu ir redzējušas un novērtējušas vismaz divas personas.
- 32.2. Grāmatvedības kontroles ietvaros pārbauda:
 - 32.2.1. attiecīgajos grāmatvedības dokumentos ietvertos aprēķinus un grāmatojumus;
 - 32.2.2. vai katrs saimnieciskais darījums ir iegrāmatots pareizā grāmatvedības kontā un laikus;
 - 32.2.3. vai grāmatvedības reģistros norādītās summas ir pareizas;
 - 32.2.4. vai visi saimnieciskie darījumi, kas attiecas uz pārskata periodu, ir apliecināti ar attaisnojuma dokumentiem un ir norādīti attiecīgā pārskata perioda grāmatvedības reģistros un finanšu pārskatos.

33. Grāmatvedības darba organizācija

- 33.1. Lai nodrošinātu grāmatvedības kontroles efektīvu darbību, grāmatvedības darba organizācijā ievēro šādus noteikumus:
 - 33.1.1. darba pienākumus veic kvalificēti darbinieki – grāmatveži ar atbilstošu izglītību un pieredzi;
 - 33.1.2. ir sadalīti darba pienākumi, nosakot katram darbiniekam konkrētus uzdevumus un viņa atbildības pakāpi, darbiniekiem ir amata apraksti. Amata apraksts ir uzņēmuma iekšējais dokuments, kurā ir noteikts amata vietas nosaukums, norādīta tā pakļautība un vieta uzņēmuma struktūrā, aprakstīti pienākumi un šo pienākumu veikšanai nepieciešamās prasības u.c. informācija;
 - 33.1.3. darbinieku pienākumi ir sadalīti tā, lai katra saimnieciskā darījuma norisi kontrolētu vairāki darbinieki;
 - 33.1.4. iekšējos dokumentos ir noteiktas procedūras kā veicamas ikdienišķās darbības, bet situācijās, kad ir nepieciešams rīkoties citādāk, pirms šādas darbības veikšanas ir jāsaņem atbildīgās personas atļauja attiecīgo darbību veikt.
- 33.2. Grāmatvedības datorprogrammās un citās uzskaites sistēmās katram lietotājam tiek piešķirti identificējami un unikāli pieejas dati sistēmai un tiesības darboties ar noteiktu informāciju atbilstoši katra konkrētā cilvēka pienākumiem.

V. Grāmatvedības dokumentu glabāšana un iznīcināšana

- 34. Ievērojot Grāmatvedības likuma 29.pantā noteikto, visi Sabiedrībā saņemtie papīra formas attaisnojuma dokumenti jeb oriģinālie dokumenti tiek pārvērsti elektroniskā formā glabāšanai elektroniskā vidē un elektroniskā formā pārvērstajiem dokumentiem ir tāds pats juridiskais spēks kā oriģinālajiem dokumentiem.
- 35. Papīra formas attaisnojuma dokumenti tiek glabāti mapēs atbilstoši Sabiedrībā apstiprinātajai lietu nomenklatūrai. Saņemto preču pavadzīmes tiek uzglabātas struktūrvienībā, kurā preces saņemtas.
- 36. Sabiedrībai ir tiesības iznīcināt oriģinālo dokumentu, jo Sabiedrība attiecībā uz elektroniskā formā glabāšanai elektroniskā vidē pārvērsto dokumentu ievēro šādus noteikumus:
 - 36.1. ir nodrošināts oriģinālā dokumenta satura attēlojums un atbilstība Grāmatvedības likuma 28.pantā noteiktajā datu glabāšanas laikā;
 - 36.2. ir nodrošināta satura lasīšana datora ekrānā un, ja nepieciešams, atvasinājuma veidošana papīra formā;
 - 36.3. pārvērsta dokumentu tiek aizsargāts pret neatļautu piekļūšanu, papildinājumiem, izmaiņām vai iznīcināšanu.
- 37. Grāmatvedis vai par attaisnojuma dokumenta saņemšanu atbildīgais darbinieks ir pilnvarots iznīcināt papīra formas dokumenta oriģinālu pēc visu šādu noteikumu izpildīšanās:
 - 37.1. ir pilnībā ievēroti Politikas 35.punkta noteikumi,
 - 37.2. ir pilnībā veikts norēķins ar preces piegādātāju, pakalpojuma sniedzēju vai darbinieku,

- 37.3. ir beidzies saņemtās preces vai pakalpojuma garantijas termiņš un izpildītas visas garantijas saistības.
- 38. Dokumentu iznīcināšana ir jāveic, izmantojot darba vietā pieejamos dokumentu iznīcināšanas līdzekļus (dokumentu smalcinātājus). Dokumentu iznīcināšana var tikt nodota ārpakalpojumā.